

PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING AND ITS INFLUENCE ON THE FORMING OF PROFESSIONAL MOBILITY OF FUTURE MANAGERS IN AGRARIAN SPHERE

Modern social and economic conditions on the labour market require training of a professional, who is able to perform tasks *efficiently* and quickly and to switch over to other tasks. That is a specialist must be professionally mobile. On the other hand one of the main tendencies of modern society development is its internationalization which leads to the development of international integration in *different* spheres of human activity. Ukraine's entering into the world social, political, economic, cultural and educational space, openness to the world, active share of technologies in *different* spheres including social, condition broad practice of intercultural interaction in professional sphere. For the realization of which foreign language knowledge is needed. Foreign language training becomes an objective need in professional training of future managers in agrarian sphere. And forming of professional mobility of future managers in agrarian sphere on foreign language classes is one of the best ways to become a professional.

Key words: professional mobility, foreign language, foreign language training, professional training.

The aim of the article is to study a problem of professional mobility forming of future managers in agrarian sphere in the process of foreign language training.

Problem of professional mobility for some time was in the sphere of scientific interests of representatives of different sciences. Professional mobility as an important point in self-realization of specialists, stipulated attention of scientists which solve the problem of its forming in the process of professional training. They are such native pedagogues as O. V. Bezpalko, A. M. Vashchenko, N. M. Golovnia, N. V. Grytskova, T. Humennykova, O. H. Husak, Yu. A. Klymenko, I. I. Musiienko, R. M. Prima, E. V. Symonchuk, L. L. Sushentseva, I. V. Khomiuk.

The problem of professional mobility was studied by such foreign research workers: N. A. Anisimova, O. I. Arkchangelskyi, R. Z. Baliagova, Yu. I. Biktuganov, A. V. Vinevska, O. I. Gerasymenko, L. V. Horiunova, O. M. Dementieva, V. M. Diunina, S. E. Kaplina, A. A. Kondrukh, O. A. Malygina, N. S. Merzliakova, L. P. Merkulova, V. O. Mishchenko, S. A. Morozova, Yu. A. Nadolin, S. V. Nuzhnova, S. V. Paliokhina, E. Yu. Samodelkin, V. A. Solonenko, T. A. Fugelova, O. H. Chekhovskiykh.

The problem of forming of professional mobility of managers was studied by Ye. A. Ivanchenko, social and pedagogical conditions of forming of professional mobility of future managers-agrarians were investigated by a research worker N. A. Kozhemiakina.

Foreign language training plays an important role in forming of professional mobility of a modern specialist, in particular future manager of agrarian sphere, as far as foreign language is the language of business world and is the natural environment of intercourse in European space. Knowledge of foreign language enlarge possibilities of a modern specialist and is favourable in forming of mobility.

Many both native and foreign research workers investigated the questions of foreign language training of specialists in different spheres. They are such native scientists as O. V. Artiukhova, L. P. Kanova, N. V. Logutina. O. V. Shmyrova have studied pedagogical conditions of the use of audiovisual facilities of studies of foreign language in professional training of managers-agrarians. V. V. Volkova studied the problem of forming of professional direction of students-managers on the primary stage of studies.

The problem of foreign preparation was studied by such foreign research workers, as N. V. Abramova, A. P. Avramenko, I. N. Aynutdinova, N. E. Alanicheva, A. M. Alekseeva, O. B. Almazova, M. V. Amitrova, Yu. V. Artemova, M. O. Isaeva, O. P. Kobeleva, L. V. Panchenko, Zh. S. Pustovalova, A. S. Titova, O. V. Freze, O. V. Flerov, A. O. Chunikhina, M. S. Shirina and other teachers.

Forming of different qualities in the process of foreign languages studying was studied by such research workers as T. A. Baieva, O. F. Balashova, O. V. Bilokonieva, N. O. Berezova, Yu. M. Bobrytska, M. O. Bocharnykhova, O. O. Gartsuieva, N. M. Gubina, O. A. Istomin and other research workers.

The problem of foreign language training of managers was researched by such native research workers, as S. L. Bukovskyi, M. V. Dembrovska, D. Ye. Em, M. O. Isaieva, O. P. Kobeleva, N. M. Lozhkina, A. I. Mosalova.

M. V. Votyntseva researched the problem of integrated studying of foreign language as a condition of forming of professional mobility of economists. O. I. Gerasymenko researched the problem of forming of professional mobility of future economist by means of foreign language. L. P. Merkulova researched the problem of forming of professional mobility of specialists of technologic specialities by means of foreign language.

But the problem of professional mobility forming of future managers in agrarian industry in the process of foreign language training was studied not enough.

Social and economic conditions of modern Ukrainian society development are characterized by changeability and instability which is represented in all the spheres of our vital activity. Ukraine strives to the integration processes in European space which predetermines increasing of professional training quality. The constituent of which is to provide mobility, professional mobility of citizens, both on the internal and European labour market. We can see the

confirmation of mentioned above in modern scientists works. So researchers [1] notice that mobility occupies an important place among the main principles of forming of unified space of higher education in Europe.

Professional mobility is an important constituent of professional training of a modern manager, as far as requirements to professional characteristics of businessmen, managers, leaders of different levels, in particular managers of agrarian industry are increasing. These and other reasons predetermine actuality of problem of professional mobility forming of manager in agrarian sphere.

A labour market is characterized by changeability today. Employer's requirements are constantly changing in conditions of hard competition on the market of educational services. Competitive activity on the labour market becomes harder. L. L. Sushenceva notes that modern labour market requires training exactly of such workers which would be ready to compete for workplaces.

Among the complex of complicated problems, related to the training of a competitive worker on the market of labour, one of the most important problem is forming of professional mobility [5], in particular, professional mobility of future managers in agrarian sphere. Mobility, as display of activity, can help a young specialist to orient himself in professional activity, to approve himself as a qualified specialist, to start his professional activity in other field; to show his professional or personality qualities, taking into account social and economic situation in a country.

Professionally mobile specialists are specialists, capable quickly and successfully switch over to other type of activity, change the type of activity in professional sphere, comparatively easily change one type of activity to another. They own the high level of generalized professional knowledge, experience of their improvement and independent mastering. The result of which is its self-realization in a profession and life; process of self-perfection of personality and transformation of professional and vital environment. Such specialists will be inquired in any field and will be able not only to overcome difficulties related to the employment but also strike oil in professional activity, to be useful and the best specialists not only on the enterprise, in the industry but also in the country.

A professionally mobile specialist inherent abilities of "an associative man" – a worker as a specialist in different kinds of work, dynamic, creative, socially responsible, capable to program and special purpose estimations of an educational process who came to change an "organizing man" [2]. So far forming of professional mobility is actual for the specialists of any sphere in modern social and economic conditions, in particular forming of professional mobility of future managers in agrarian sphere becomes actual and imminent.

The prospects of integration into the European space open new professional possibilities for the specialists of all levels, in particular for the managers of agrarian sphere, that is: possibility to co-operate with the partners of neighboring countries, possibility to share the experience, and also to visit countries which are successful and leading in agrarian sphere; to bring and start this experience in the native country. Leaders and managers have new tasks which consist in providing this collaboration.

In order to realize these tasks a specialist must master a foreign language, in particular English which is an international, language of the modern business world today. Knowledge of language opens immense possibilities for a modern specialist and also promote development of his professional and personal qualities, and also promote mobility of a modern specialist and raise his rating in the world market of labour. As researches of modern scientists show, most employers today want to see a specialists mastering foreign language.

Scientists proved that successful studying of special subjects is conditioned by successful studying of foreign language. By means of foreign language professional tasks are solved and requirement in professional self-realization is developed [4]. That's why we can mark that the process of foreign language training is a necessary condition of a mobile specialist professional training.

It is not enough to be a highly skilled specialist on the modern market of labour today, in particular a manager in agrarian sphere, it is not enough to have well-grounded knowledge on speciality, it is not enough to master theoretical and practical knowledge on professionally important and general humanitarian subjects, it is not enough to be able to regulate your own behaviour, to be able to lead, to undertake responsibility, to be able to control activity of an enterprise, to carry out tasks and functions which leader must be able to fulfill. A modern manager of agrarian industry must be able to fulfill a number of functions and tasks directed in different courses. Necessity to do different functions and tasks causes qualifying requirements to personality characteristics of a manager.

L. L. Sushenceva considers that a man is not born mobile and does not even become mobile by himself. If mobility is not dominating quality in the society for the majority of people, then the state (authority) that is responsible for the decision of general problems, must motivate population to mobility, to encourage its display, activate driving-forces to cause it [6]. Consequently, forming of professional mobility during the course of study in higher educational establishment becomes a necessary task of modern professional education.

Professional mobility is an integrative quality, which will help a future manager to overcome all the hindrances on his way to master his professional workmanship and become a highly skilled professional-specialist. Because just professional mobility, as an integrated totality of social, individual and professional qualities of a person, is the quality which will help him as a specialist to manage all the complicated tasks on his way, to overcome all the obstacles which appear in all the spheres of our life today and can stand on the way of a young specialist, in particular manager of agrarian sphere. Therefore we consider, that the problem of forming of professional mobility of future managers in agrarian sphere in the process of foreign language training becomes urgent and actual.

Studying of the experience of research workers concerning the question of professional mobility allowed to find out contradictions between the requirement of training of professionally mobile managers of agrarian sphere in the process of foreign language studying and insufficient development of the question. Some aspects of problem are already investigated, but there are still many other aspects which can be investigated and lighted up in future. Exactly in this direction we will work farther in our investigation.

Conclusion. Consequently professional mobility as an integrated totality of social, individual and professional qualities of a specialist must become an important constituent of professional training of future managers of agrarian industry. And the process of foreign training gives potentially large possibilities for the realization of this task.

Bibliography:

1. Головня Н. М. Педагогічна модель формування професійної мобільності майбутнього вчителя на засадах дидактичного вибору / Н. М. Головня // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Ч. 1. – Вип. 42. Професійна освіта. – Вінниця, 2014. – С. 156–159.
2. Гуменникова Т. Р. Мобільність сучасного студента як ознака особистісно орієнтованого професійного зростання / Т. Р. Гуменникова // Професійне навчання на виробництві : зб. наук. праць. – Київ : Наук. світ, 2009. – Вип. III. – С. 200–211.
3. Кожемякіна Н. І. Соціально-педагогічні умови формування професійної мобільності майбутніх менеджерів-аграріїв : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. І. Кожемякіна. – Одеса : Ізмаїльський державний гуманітарний університет, 2006. – 167 с.
4. Меркулова Л. П. Формирование профессиональной мобильности специалистов технического профиля средствами иностранного языка : автореф. дис. ... док. пед. наук : 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Л. П. Меркулова ; Самарский государственный университет. – Самара, 2008. – 19 с.
5. Сушенцева Л. Л. Професійна мобільність випускника ПТНЗ як вимога сьогодення / Л. Л. Сушенцева // На допомогу керівникові професійно-технічного навчального закладу : Зб. наук. пр. / 04 лютого 2010 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ipto.kiev.ua/old/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=123&Itemid=101.
6. Сушенцева Л. Л. Професійна мобільність як сучасна педагогічна проблема / Л. Л. Сушенцева // Креативна педагогіка. – 2011. – Вип. 1. – С. 129–136.

References:

1. Golovnia N. M. (2014). Pedagogichna model formuvannia profesiynoi mobilnosti maybutnioho vchytelia na zasadakh dydaktychnoho vyboru [Pedagogical model of forming of professional mobility of future teacher on the principles of didactics choice], Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho – Vinnytsya state pedagogical university named after Mykhailo Kotsiubynskyi, Profesiina osvita – Professional education. P. 1, Vol. 42, pp. 56–159 [in Ukrainian].
2. Ghumennykova T. R. (2009). Mobilnist suchasnoho studenta yak oznaka osobystisno oriietovanoho profesiinoho zrostantia [Mobility of a modern student as a sign of personally oriented professional growth], Profesiine navchannia na vyrobnytsvtvi: zbirnyk naukovykh prats – Professional training during the production process: collected scientific works. Vol. III, pp. 200–211. Kyiv : Naukovyi svit [in Ukrainian].
3. Kozhemiakina N. I. (2006). Sotsialno pedagogichni umovy formuvannia profesiynoi mobilnosti maibutnikh menedzheriv-agrariiv [Social and pedagogical terms of forming of professional mobility of future managers-agrarians]: dissertation. Candidate of pedagogical sciences: 13.00.04 theory and methodology of professional training / N. I. Kozhemiakina. – Odesa. Izmail state humanitarian university. – 167 p. [in Ukrainian].
4. Merkulova L. P. (2008). Formirovanie professionalnoi mobilnosti spetsialistov tekhnicheskogo profilia sredstvami inostrannogo yazyka [Forming of professional mobility of specialists of technical specialities by means of foreign language]: abstract of dissertation. doctor of pedagogical sciences: 13.00.08 – theory and methodology of professional training / L. P. Merkulova; Samara. – 19 p. [in Russian].
5. Sushentseva L. L. (2010). Profesiina mobilnist vypusnyka PTNZ yak vymoga siogodennia [Professional mobility of a student graduating from college as a requirement today] «Na dopomogu kerivnykovi profesiino tekhnichnoho navchalnoho zakladu» – For the help of the leader of professional and technical educational establishment: collected scientific works. Thursday, February, 04, Retrieved from : http://ipto.kiev.ua/old/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=123&Itemid=101. [in Ukrainian].
6. Sushentseva L. L. (2011). Profesiina mobilnist yak suchasna pedagogichna problema [Professional mobility as a modern pedagogical problem], Kreatyvna pedagogica – Creative pedagogics: science and methodology magazine. Vol. 1, pp. 129–136. [in Ukrainian].

Марценюк Н. А. Процес інструментального мовного навчання та його вплив на формування професійної мобільності майбутнього менеджера в аграрній сфері

Сучасні соціально-економічні умови на ринку праці вимагають підготовки професіонала, здатного ефективно та швидко виконувати завдання і переключатися на інші, тобто професійно мобільного спеціаліста. З іншого боку, однією з основних тенденцій розвитку сучасного суспільства є його інтернаціоналізація, яка веде до виникнення міжнародної інтеграції у різних сферах людської діяльності. Вхідження України до світового соціально-політичного, економічного, культурного, освітнього простору, відкритість світу, активний обмін технологіями у всіх сферах, у т. ч. соціальній, зумовлюють широку практику міжкультурної взаємодії у професійній сфері, для реалізації якої необхідні знання іноземної мови. Іноземна підготовка стає об'єктивною необхідністю у професійній підготовці майбутніх менеджерів аграрної галузі. Формування професійної мобільності на заняттях з іноземної мови є одним із найкращих шляхів становлення професіонала.

Ключові слова: професійна мобільність, іноземна мова, іноземна підготовка, професійна підготовка.

Марценюк Н. А. Процесс обучения иностранного языка и его влияние на формирование профессиональной мобильности будущих менеджеров в аграрной сфере

Современные социально-экономические условия на рынке труда требуют подготовки профессионала, способного эффективно и быстро исполнять задания и переключаться на другие, то есть профессионально мобильного специалиста. С другой стороны, одной из важных тенденций развития современного общества является его интернационализация, которая ведет к возникновению международной интеграции в разных сферах деятельности человека. Вхождение Украины в мировое экономическое, социально-политическое, культурное, образовательное пространство, открытость миру, активный обмен новыми технологиями во всех сферах, в т. ч. и социальной, обуславливают широкую практику межкультурного взаимодействия в профессиональной сфере, для реализации которой необходимы знания иностранного языка. Иноязычная подготовка становится объективной необходимостью в профессиональной подготовке будущих менеджеров аграрной сферы. Формирование профессиональной мобильности на занятиях по иностранному языку является одним из лучших способов становления профессионала.

Ключевые слова: профессиональная мобильность, иностранный язык, иноязычная подготовка, профессиональная подготовка.

УДК 378.091.321:808

Оленец С. Ю.

ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ ПРОВІДНОГО ВИКЛАДАЧА НА АУДИТОРІЮ

Використання різних способів впливу на аудиторію для педагога є невід'ємною складовою частиною його діяльності. Гармонійне поєднання творчого потенціалу викладача та знань із фахового предмету дозволяє досягати високих результатів педагогічного процесу. Уміло застосовуючи свою майстерність, педагог може не лише зацікавити у навчальному матеріалі, але й покращити сприйняття і навички студента. Для цього викладачеві необхідно володіти технікою, котра пов'язана з інтонацією голосу, його наголосом, мелодикою, гучністю, виразністю та паузами. Уміння правильно робити паузи не менш важливе, ніж здатність говорити швидко чи повільно. Пауза під час виступу промови формує таке ж враження, як і раптовий звук під час тиші. Крім того, після паузи нова думка часто звучить переконливіше, ніж безперервна послідовність вимовлених ідей. Багато пауз у промові відповідають структурі тексту і розташуванню розділових знаків, але іноді паузи можуть виходити за рамки писемного мовлення. У статті розглянуто основні способи впливу викладача на аудиторію, що дозволяють суттєво покращити сприйняття матеріалу студентами.

Ключові слова: інтонація, паузи, наголос, мелодика, темп мовлення, риторика, виступ, інструментарій викладача.

Метою статті є розгляд основних інструментів впливу провідного викладача на аудиторію.

Вправні та досвідчені викладачі відзначають важливість володіння різними способами впливу на аудиторію. Це можуть бути звукові канали, які поділяють на лінгвістичні (мова) та паралінгвістичні (голос – сила, висота, тембр; інтонація, темп мовлення, паузи). Також виділяють візуальні або кінетичні канали впливу (погляд, міміка, поза, жести). У доробку вмілого педагога має бути цілий комплекс засобів для вдалої передачі інформації та створення необхідної атмосфери, адже ці засоби допомагають впливати як на розум, так і на почуття слухачів. Так, наприклад, інтонація формує мовленнєвий вплив: підкреслює смисловий зміст фрази, створює її емоційне наповнення.

Поняття інтонації становлять послідовні зміни висоти тону (мелодії), сили голосу (інтенсивність звучання), пауз (логічних і психологічних), темпу (прискорений або уповільнений) вимовлення слів і фраз, ритму (поєднання сильних і слабких, довгих і коротких складів), тембру (естетичного забарвлення) звуку [1].

Інтонація мовлення зазвичай тісно пов'язана із ритмом, без якого цілісний та продуманий виступ неможливий. Ритм і динаміка його зміни рівноцінно взаємодіють протягом усієї промови. Саме ритм «утримує» слухача у смислового просторі виступу, якщо промова об'ємна за змістом і тривала. Непродумана ритмічна схема промови призводить до зниження її впливу, а часто і до нульового ефекту виступу.

Інтонаційне оформлення мовлення в емоційній ситуації позначається терміном емфаза. Під емфазою розуміють ритміко-інтонаційну єдність шести компонентів (висоти тону, сили голосу, темпу, акцентного виділення, паузи і тембру), що виражає емоційний зміст і має різноманітні способи реалізації в різних комунікативних ситуаціях [2]. Емфаза може бути представлена кожним зі своїх можливих компонентів окремо і їх різноманітними комбінаціями. Досить часто емфаза має особливу форму організації – ритмічну. Інтенсивне емоційне переживання оформлюється ритмізованою інтонацією: перебуваючи на піку «емоційної хвилі», спікер вдається до повтору вдало знайденого інтонаційного ходу, що точно передає внутрішній емоційний стан. Такий повтор у відносно регулярно відтворенні й утворює ритм.

Також ритм перебуває у прямій залежності із паузою. Проте не кожен мовець замислюється над тим, що таке пауза та для чого вона потрібна. Іноді вважають, що пауза не відіграє особливої ролі в мовленні та необхідна виключно для дихання. Однак такі думки абсолютно хибні, про що доводить безліч спікерів.